

ВИДИ ШАХРАЙСТВ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ БАНКІВСЬКИХ ПЛАТІЖНИХ КАРТОК ТА СПОСОБИ ЇХ ВЧИНЕННЯ

TYPES OF FRAUD WITH USING BANK PAYMENT CARDS AND THE WAYS OF THEIR COMMITTING

Войтенко І.С., к. ю. н., доцент,
заступник начальника кафедри фінансових розслідувань
Національний університет державної фіскальної служби України

У статті проаналізовано способи шахрайства, які вчинені з використанням банківських платіжних карток. Визначено, що до загальних видів шахрайств можна віднести шахрайство загалом (ст. 190 КК України), шахрайство з фінансовими ресурсами (ст. 222 КК України) та інші, визначені у КК України. Спеціальні способи шахрайств вчиняються саме з використанням банківських платіжних карток, цей вид шахрайств можна віднести до комп'ютерного шахрайства. Є два основних способи шахрайства, зокрема шляхом обману чи шляхом зловживання довірою. До основних видів шахрайств із банківськими платіжними картками можна віднести такі: фішинг, який має такі підвиди: змішинг та вішинг; кардинг, який має такі підвиди: скимінг, шиммінг; шахрайство з банківськими картками в Інтернеті, яке має такі підвиди: шахрайські дії у соціальних мережах, фармінг; скаммінг; шахрайство з банківськими картками у сервісних торговельних мережах.

Ключові слова: шахрайство, банківські платіжні картки, фішинг, змішинг, вішинг, кардинг, обман, зловживання довірою.

В статье проанализированы способы мошенничества, совершенные с использованием банковских платежных карточек. Определено, что в общих видов мошенничества можно отнести мошенничество вообще (ст. 190 УК Украины), мошенничество с финансовыми ресурсами (ст. 222 УК Украины) и другие, определенные в УК Украины. Специальные способы мошенничества совершаются именно с использованием банковских платежных карточек, этот вид мошенничества можно отнести к компьютерному мошенничеству. Есть два основных способа мошенничества, в частности путем обмана и путем злоупотребления доверием. К основным видам мошенничества с банковскими платежными карточками можно отнести следующие: фишинг, который имеет такие подвиды: змішинг и вишинг; кардинг, который имеет такие подвиды: скиминг, шимминг; мошенничество с банковскими картами в Интернете, которое имеет такие подвиды: мошеннические действия в социальных сетях, фарминг; скамминг; мошенничество с банковскими картами в сервисных торговых сетях.

Ключевые слова: мошенничество, банковские платежные карточки, фишинг, змішинг, вишинг, кардинг, обман, злоупотребление доверием.

The article analyzes the methods of fraud which are committed with using bank payment cards. It has been determined that general fraud consists of fraud in general (article 190 of the Criminal Code of Ukraine), fraud with financial resources (article 222 of the Criminal Code of Ukraine) and others, defined in the Criminal Code of Ukraine. Special methods of fraud are committed with using bank payment cards, and this type of fraud can be attributed to computer fraud. The main types of fraud with bank payment cards include the following: phishing, which has subspecies: mixing and whisking; carding, which has subspecies: skimming, shimming; fraud with bank cards in the Internet, which has subspecies: fraudulent activities in social networks, pharming; scamming; fraud with bank cards in service sales networks. There are two main ways of fraud: by deception or through abuse of trust. Fraud committed with the use of bank cards can be carried out in an active form, when the misinformation causes misconception about the facts of the victim, leading to the loss of the victim's property, and in a passive form, when the offender doesn't notify the facts known to him to the victim, and this also leads to the loss of the victim's property. A mandatory condition for the recognition of fraud or abuse of trust as a sign of fraud committed with the use of bank payment cards is the use of it for the occupation of property or the acquisition of the right to such property by means of a payment card. However, if a fraud is used to achieve another goal and doesn't directly lead to the transfer of property (property rights), through bank payment cards, such acts shouldn't be regarded as a fraud but as a criminal offense that encroaches on property.

Key words: fraud, bank payment cards, phishing, mixing, whisking, carding, fraud, abuse of trust.

Є досить багато способів шахрайства, які з часом змінюються, удосконалюються, набувають нових витончених форм. Сьогодні шахрайство, вчинене з використанням банківських платіжних карток, характеризується зміною форм і видів, що зумовлено різними причинами; при цьому для сучасних шахраїв характерне використання як старих прийомів, так і нових, раніше не відомих.

Особливості розслідування шахрайств, що вчиняються з використанням банківських кредитних карток, були предметом дослідження таких авторів, як П.С. Берзін, Т.О. Білько, І.О. Воронов, Ю.В. Гнусов, С.Й. Гонгало, М.В. Гуцалюк, М.Л. Давиденко, Т.А. Дунаєва, А.О. Єременко, В.М. Кійков, А.М. Ключко, Є.С. Ковалевська, М.В. Колдовський, І.М. Осика, Л.О. Падалка, М.М. Панов, В.В. Пивоваров, І.І. Попович, Т.О. Проноза, А.В. Реуцький, О.М. Романченко, Я.П. Руденко, М.В. Рудик, К.В. Терещенко, Д.О. Черниш, О.Б. Чернишова, А.С. Шаповал, В.П. Шеломенцев та інші.

Можна нарахувати сотні сфер та видів діяльності шахраїв. Так, щодо видів шахрайств, то в аспекті цієї роботи їх можна поділити на загальні (види шахрайств взагалі) та спеціальні (види шахрайств, що вчиняються саме з використанням банківських платіжних карток).

Щодо загальних видів шахрайств, то згідно з нормами КК України, до цих видів шахрайств можна віднести

шахрайство загалом (ст. 190 КК України), шахрайство з фінансовими ресурсами (ст. 222 КК України), викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем (ст. 262 КК України), викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, заволодіння ними шляхом шахрайства (ст. 308 КК України), викрадення, привласнення, вимагання прекурсорів або заволодіння ними шляхом шахрайства (ст. 3122 КК України), викрадення, привласнення, вимагання обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, чи заволодіння ним шляхом шахрайства (ст. 313 КК України) та інші.

О.Л. Мусієнко, аналізуючи спосіб шахрайства як структурний елемент криміналістичної характеристики, розроблює узагальнену схему класифікації способів шахрайства. Автором визначено підстави класифікації способів шахрайства за: а) видом шахрайства (у сфері вексельних відносин; страхових послуг; обігу житла; працевлаштування; житлового будівництва; інвестиційне шахрайство; Інтернет-шахрайство; шахрайство на ринку цінних паперів; інші види шахрайства); б) предметом посягання (заволодіння чужим майном; заволодіння грошовими ко-

штами); в) особою злочинця (володіє спеціальними навичками; не володіє спеціальними навичками; перебуває у трудових відносинах із підприємством; сторонньою особою; раніше не засудженою особою; засудженою за інші злочини; засудженою за ст. 190 КК України); г) тривалістю злочину (одноразові; тривалі); д) характером локалізації (спрямовані на вузьке коло жертв; охоплюють велике коло населення) [1, с. 6–7].

На думку С.В. Головкина, більшість способів шахрайства неможлива без попередньої підготовки до них, пристосування умов до злочину. Типові способи готування до шахрайства автором поділяються на: 1) способи, пов'язані з пошуком потерпілого, знайомство з ним, підтримання дружніх, довірчих стосунків, вивчення способу життя потерпілого, встановлення наявності у нього цінних речей, нерухомості, грошей, частковий розрахунок із потерпілим; 2) способи, спрямовані на створення умов для вчинення шахрайства, пошук співучасників, знайомств із працівниками органів державної влади та управління, комерційних, фінансових структур (працівники нотаріату, БТІ, ЖЕКів, МВС, банків) тощо; 3) способи, що ґрунтуються на злочинній діяльності (викрадення або підробка документів, печаток, штампів, готування подальшого насильства або фізичного усунення потерпілих) [2, с. 8].

Щодо спеціальних способів шахрайств, що вчиняються саме з використанням банківських платіжних карток, цей вид шахрайств можна віднести до комп'ютерного шахрайства (пов'язаного з використанням комп'ютера чи інших електронно-обчислювальних машин, систем та комп'ютерних мереж, мереж електров'язку та інших телекомунікацій).

Так, ще у 1998 році комп'ютерне шахрайство дослідники відрізняли від звичайного тим, що злочинці використовували переваги сучасних комп'ютерних технологій та мереж [3, с. 391].

Шахрайство з використанням банківських платіжних карток також відносять до шахрайства з метою заволодіння кредитним коштом. Цей вид шахрайства пов'язаний зі злочинним отриманням кредитів та інших видів фінансової позики, має місце, коли до банку подається пакет документів, які не відповідають дійсності, з метою заволодіння коштами банку чи іншої кредитної установи [4].

К. Абрамов виділяє такі види шахрайства з банківськими картками як фішинг, вішинг, картинг, фармінг. Найбільш популярний та найвідоміший спосіб – фішинг. Концепція фішингу полягає у тому, що шахрай будь-якими можливими способами намагається витягнути з власника картки інформацію. Це може бути підроблений лист, наприклад, від банку або платіжної системи, клієнтом якої є власник, із проханням так чи інакше повідомити інформацію, за допомогою якої шахрай може одержати доступ до коштів – запит PIN-коду, логіна, пароля тощо. Найпростіший спосіб фішингу – підробка листа. Користувач одержує листа з пропозицією перейти за посиланням, адреса якого схожа на адресу відомої користувачу компанії. Якщо користувач перейде за посиланням та вкаже дані доступу, які звичайно використовують для доступу до Інтернет-банкінгу або особистого кабінету, то його персональні дані стануть доступними шахраям [5, с. 31].

Я.П. Руденко виділяє такі сучасні методи Інтернет-шахрайств, зокрема шахрайств, що вчиняються з використанням банківських платіжних карток: фішинг; нігерійські листи, лотереї, шпигунське програмне забезпечення, знайомства в Інтернеті, фармінг [6, с. 128–129].

А.І. Кузьмін і А.М. Ткаченко вказують на такі способи шахрайств, як злам баз даних (отримання персональних даних клієнта та використання у шахрайських цілях) та транзакції, що здійснюють шахраї з використанням дійсних реквізитів платіжної картки (номер картки, строк дії і т.п.) [7].

На думку О.В. Кришевич, основні способи цих злочинів можна розділити на такі основні групи: перехоплення інформації; безпосереднє перехоплення, і електромагнітне перехоплення; несанкціонований доступ до інформації; маніпуляції з інформацією; отримання і використання інформації із злочинною метою [8, с. 116].

Досить часто виділяють такий вид шахрайств, що вчиняються саме з використанням банківських платіжних карток, як кардінг. В. Мироненко наводить такі види кардінгу. Іноді знаходять у викиненому з магазину смітті бухгалтерські звіти за прийнятими до оплати картками. Інший спосіб є своєрідною психічною атакою: через інформаторів у банках махінатори отримують інформацію про клієнтів, які володіють великими сумами, потім, видаючи себе за банківських службовців, приходять до них додому, на роботу і просять господаря картки перевести гроші через інший банк, де у них теж є своя людина; ще один вид вимагає подільника, який працює в супермаркеті – під час розрахунку за покупки платіжна картка прокочується на касі через спеціальний апарат, який видає два чека, що містять інформацію як про покупку, так і про картку [9].

О.В. Шершньова виділяє такі види шахрайств, як вішинг, смішинг та скаммінг. Вішинг – це фішинг (спам-повідомлення, які розсилаються з метою отримання конфіденційної інформації та такі, що мають на мені отримання поширювачем прибутку з даних користувача (банківські реквізити, PIN-коди тощо)) з використанням телефону – шахраї телефонують користувачам та просять назвати паролі, PIN-коди. Смішинг – це фішинг через SMS – шахраї відправляють користувачеві SMS-повідомлення, що містять посилання на фітінговий сайт і мотивують його увійти на цей сайт. Скаммінг – шахраї намагаються отримати від користувача гроші, обіцяючи повернути у кілька разів більше. Тут експлуатуються такі типові людські характеристики, як жадібність, нечесність/чесність, співчуття, довірливість, безвідповідальність, марносластво, відчай і наївність, основний наголос на сумлінність користувача [10, с. 311–312].

Скімер – спеціальний технічний пристрій, який зчитує реквізити з магнітних смуг банківських карт, можна віднести до одного з найбільш популярних предметів для вчинення розслідування шахрайств, що вчиняються з використанням банківських платіжних карток.

Так, ОСОБА_7 звинувачується в тому, що він 30 жовтня 2011 року та 5 листопада 2011 року, повторно, з метою зчитування треку платіжної банківської картки у звуковому вигляді і відеофіксації пін-коду користувача відповідної платіжної банківської картки незаконно встановив на програмно-технічний комплекс – банківський автомат самообслуговування (АТМ А0307522) АТ «УкрСиббанк» та зняв із нього скімер, який відноситься до спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації [11]. Чи, наприклад, 14 січня 2015 року до слідчого управління УМВС України в Рівненській області надійшла заява від директора головного регіонального управління, Рівненського управління ПАТ КБ «Приватбанк» про те, що в період часу з 20.12.2014 по 22.12.2014 невідомі особи, маючи умисел на заволодіння грошовими коштами клієнтів банку, здійснили незаконне втручання в роботу програмно-технічного комплексу ПАТ КБ «Приватбанк», зокрема банківських автоматів самообслуговування, які знаходяться в м. Рівне, пр. Миру, 2 (СARO4720), вул. Пушкіна, 40 (СARO7729) та вул. Соборна, 1, шляхом демонтажу на вказаних банкоматах банківського антисмімгового пристрою та встановлення свого зчитувального пристрою «скімера», що призвело до витоку та спотворення процесу оброблення інформації за 252 картковими рахунками клієнтів банку. Дії невідомих осіб призвели до несанкціонованого втручання в роботу автоматизованої системи та, як наслідок, відбувся виток інформації, яка шляхом занесення на картки типу білий пластик надає

зможу здійснити незаконне зняття коштів із рахунків клієнтів та подальше обготівкування [12]. Подібні дії щодо скімера були кваліфіковані як шахрайство, що вчиняється з використанням банківських платіжних карток, у вирокі Жовтневого районного суду м. Запоріжжя від 28 травня 2014 року (справа № 331/1761/14-к) [13].

А.М. Клочко та А.О. Єременко зазначають, що є багато видів шахрайського заволодіння грошовими коштами з використанням банківських платіжних карток, але найбільш поширеними і суспільно-небезпечними сьогодні в Україні є фішинг, вішинг та фармінг (хакерські дії) [14, с. 85].

Як уважає А.А. Приходько, фішинг – це вид шахрайства, метою якого є виманування у довірливих або неуважних користувачів Інтернету персональних даних клієнтів інтернет-аукціонів, сервісів із переводу або обміну валюти, інтернет-магазинів [15, с. 96].

Важливі також способи вчинення шахрайств, прямо передбачені у ст. 190 КК України. Згідно з диспозицією цієї статті, є два основних способи шахрайства, зокрема шляхом обману чи шляхом зловживання довірою.

Обман – частий супутник у шахрайстві. Обман має місце тоді, коли одна сторона навмисне вводить в оману іншу щодо природи договору, прав та обов'язків сторін, таких властивостей і якостей речі, які значно знижують її цінність або можливість використання за цільовим призначенням. Відповідно до п. 17 постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про злочини проти власності» від 6 листопада 2009 р. № 10 [16], обман – це повідомлення потерпілому неправдивих відомостей або приховування певних обставин.

Обманні дії мають передувати заволодінню банківською платіжною картою. Шахрайство, що вчиняється з використанням банківських карток, може здійснюватись в активній формі, коли дезінформація викликає у потерпілого неправильне уявлення про факти, які ведуть до втрати майна потерпілого, та у пасивній, коли злочинець не повідомляє потерпілому відомі йому факти, що також призводить до втрати майна потерпілого.

Щодо зловживання довірою, то відповідно до п. 17 Постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про злочини проти власності» ним є недобросовісне використання довіри потерпілого.

Наприклад, 31 січня 2016 року, у вечірній час, ОСОБА_13, перебуваючи разом із неповнолітнім ОСОБА_18 біля зовнішнього банкомату центрального відділення ПАТ КБ «ПриватБанк», розташованого у АДРЕСА_9 шляхом зловживання довірою ОСОБА_18, повідомивши ОСОБА_18 недостовірну інформацію щодо банківських карток, проведенням банківської операції перерахував із кредитної картки його матері – ОСОБА_6, № НОМЕР_2 на її ж картку для виплат № НОМЕР_1 1700 грн., які від-

разу ж перевів у готівку, після чого розпорядився цими грошми на власний розсуд [17].

Указаний спосіб шахрайств, що вчиняються з використанням банківських платіжних карток, можна віднести якраз до способів шляхом зловживання довірою. На обрання способу злочинного посягання впливають різні чинники: спосіб шахрайства, економічна доцільність тощо.

Отже, щодо видів шахрайств загалом, то їх можна поділити на загальні (види шахрайств взагалі) та спеціальні (види шахрайств, що вчиняються саме з використанням кредитних карток).

До основних видів шахрайств із банківськими платіжними картками можна віднести такі:

- фішинг (отримання персональних даних власника картки), який має підвиди: смішинг (фішинг саме через SMS-повідомлення), вішинг (фішинг із використанням телефону та схожих пристроїв);

- кардинг (коли реквізити банківських карток шахраї беруть із різних джерел, зокрема зі зламаних серверів, персональних комп'ютерів, через програми віддаленого доступу, через віруси-«трояни», з бухгалтерських документів, сканованих авіаційних квитків тощо), який має підвиди: скимінг (копіювання (зчитування) персональних даних з оригінальної картки на фальшиву), шимінг (поміщення у банкомат шимера – електронного пристрою, який дозволяє отримати злочинцю інформацію про банківську картку клієнта);

- шахрайство з банківськими картками в Інтернеті, яке має підвиди: шахрайські дії у соціальних мережах, фармінг (хакерські дії з направлення на хибну IP-адресу); скамінг (отримання від власника картки певних коштів з обіцянкою повернути більше);

- шахрайство з банківськими картками у сервісних торгівельних мережах.

Звісно, цією класифікацією види шахрайства з банківськими платіжними картками не вичерпуються, наявні також інші, деякі з яких вже мало використовуються, наприклад, всім відомі «нігерійські листи», інші не так давно запроваджені шахраями, наприклад, наклейка на шатер – проріз, через який відбувається видача готівки, – пристрою, який блокує видачу купюр.

Обов'язковою умовою визнання обману чи зловживання довірою як ознаки шахрайства, що вчиняється з використанням банківських платіжних карток, є використання його для заволодіння майном чи придбання права на таке майно за допомогою платіжної картки. Якщо обман використовується для досягнення іншої мети і безпосередньо не зумовлює перехід майна (права на майно), то за допомогою банківських платіжних карток такі діяння слід розцінювати не як шахрайство, а як кримінальне правопорушення, яке посягає на власність.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мусієнко О.Л. Теоретичні засади розслідування шахрайства в сучасних умовах: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність»; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2007. 19 с.
2. Головін С.В. Криміналістична характеристика шахрайства відносно власності особи та її використання на початковому етапі розслідування: автореф. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність»; Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2008. 18 с.
3. Криміналістика: підручник / П.Д. Біленчук, О.П. Дубовий, М.В. Салтєвський та ін.; за ред. П.Д. Біленчука. Київ: Атіка, 1998. 416 с.
4. Осика І.М. Характеристика способів використання підроблених документів при вчиненні злочинів у сфері підприємництва. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2006. № 34. URL: <http://visnyk.univd.edu.ua/?controller=service&action=download&download=10034>.
5. Абрамов К. Інтернет-шахрайство з платіжними картками та методи захисту від нього. Фінансовий ринок України. 2010. № 2. С. 31–33.
6. Руденко Я.П. Класифікація сучасних методів Інтернет-шахрайств. Економіка XXI століття: сучасні тенденції та перспективи розвитку: Матеріали наукової Інтернет-конференції (20 грудня 2011 р.). Ірпінь, 2011. С. 128–129.
7. Кузьмін А.І., Ткаченко А.М. Злочини, що пов'язані з електронним банківським обслуговуванням. Соціум. Наука. Культура: Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція. URL: <http://intkonf.org/ktn-kuzmin-ai-tkachenko-am-zlochiny-scho-povyazani-z-elektronnim-bankivskim-obslugovuvannjam/>.
8. Кришевич О.В. Способи шахрайств у банківській сфері: кримінально-правовий аспект. Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. 2012. № 2 (23). С. 112–116.

9. Мироненко В. Кардинг или как воруют деньги с кредиток. Prostobank.ua: путеводитель в мире личных финансов. 2006. 13 февраля. URL: http://www.prostobank.ua/kreditnye_karty/stati/karding_ili_kak_voruyut_dengi_s_kreditok.
10. Шершньова О.В. Інформаційне сміття в кіберпросторі. Нова інформаційна ситуація та тенденції альтернативного розвитку ЗМК в Україні: Матеріали II Всеукраїнської наук.-практ. конф. студентів та молодих вчених (м. Острого, 26 січня 2012 р.) / редкол.: П.М. Кралюк, О.С. Батищева, Я.В. Бондарчук та ін.; за заг. ред. О.В. Шершньової. Острого: Вид-во Нац. ун-ту «Острозька академія», 2012. С. 306–315.
11. Ухвала Апеляційного суду Черкаської області від 24 лютого 2016 року. Справа № 712/9535/14-к. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/56432544>.
12. Ухвала слідчого судді Рівненського міського суду Рівненської області Головачка М.М. від 20 березня 2015 року. Справа № 569/4110/15-к. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/52838647>.
13. Вирок Жовтневого районного суду м. Запоріжжя від 28 травня 2014 року. Справа № 331/1761/14-к. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/39274951>.
14. Ключко А.М., Єременко А.О. Шахрайство з використанням банківських платіжних карток. Юридичний науковий електронний журнал. 2016. № 1. С. 82–86.
15. Приходько А.А., Панкеев В.В. Фішинг як найпоширеніший вид шахрайства в Інтернеті: види та сутність. Актуальні питання розслідування кіберзлочинів: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 10 грудня 2013 р.) / оргкомітет: О.М. Голово (голова), Т.І. Савчук (секретар), О.М. Музичук та ін. Харків: ХНУВС, 2013. С. 96–97.
16. Про судову практику у справах про злочини проти власності: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 року № 10. Вісник Верховного Суду України. 2009. № 12. С. 9–16.
17. Вирок Глухівського міськрайонного суду Сумської області від 18 травня 2016 року. Справа № 576/399/16-к. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/57751702>.

УДК 343.985.7

ДЕЯКІ ПИТАННЯ МЕТОДИКИ РОЗСЛІДУВАННЯ ВВЕДЕННЯ В ОМАНУ СУДУ АБО ІНШОГО УПОВНОВАЖЕНОГО ОРГАНУ

SOME QUESTIONS OF THE INVESTIGATION METHOD OF MISLEADING THE COURT OR ANOTHER AUTHORIZED AUTHORITY

Войтенко О.О., аспірант кафедри кримінального права, процесу та криміналістики
ПВНЗ «Європейський університет»

Статтю присвячено дослідженню деяких особливостей методики розслідування введення в оману суду або іншого уповноваженого органу. Проаналізовано основні ознаки вчинення таких злочинів, досліджено причини їх учинення. Визначено деякі шляхи виявлення та подолання обману з боку недобросовісних учасників кримінального процесу.

Ключові слова: методика розслідування, обман, допит, неправдиве показання, злочин, слідча дія, фізичний вплив, психічний вплив.

Статья посвящена исследованию некоторых особенностей методики расследования введения в заблуждение суда или иного уполномоченного органа. Проанализированы основные признаки совершения таких преступлений, исследованы причины их совершения. Определены некоторые пути выявления и преодоления обмана со стороны недобросовестных участников уголовного процесса.

Ключевые слова: методика расследования, обман, допрос, ложное показание, преступление, следственное действие, физическое влияние, психологическое влияние.

The article is devoted to the study of some features of the investigation method of misleading the court or other authorized authority. The main signs of such crimes are analysed, the causes for their commission are investigated. Identified some ways to identify and overcome deception of unscrupulous partners in the criminal process.

The term methods of investigating certain types of crimes understand three complex problems: especially disclosure, investigation and prevention of crime as forensic means interconnected and interdependent process.

The low level of disclosure of such crimes in recent years has shown that when they are discovered and investigated, they have trouble moments. This suggests the need to review and refine the investigation method of misleading the court or other authorized authority.

Deception is one of the main behavioral techniques used by unscrupulous partners in the criminal process. Therefore, the detection and discernment of deception is the main instrument in disclosing and investigating of misleading court or other authorized authority.

Mental and physical violence as forms of influence on partners in criminal proceedings are closely intertwined. The main difference is that aimed to influence: mental – on the will of the witness or victim, physical – on the health and life and property of these persons. Despite the differences, there is a close relationship between physical and mental violence.

Knowledge of the person's basic psychological qualities will help a competent person to identify deception in a timely manner and to develop a line of behaviour that will help achieve the goals set before interrogation.

Key words: investigation method, deception, interrogation, false testimony, crime, investigation action, physical influence, psychological influence.

Останніми роками така протидія розслідуванню злочинів, як вплив злочинців та наближених до них осіб на учасників кримінального процесу, отримує все більшого розповсюдження. Саме ці небезпечні випадки здійснення впливу, які найчастіше пов'язані з фізичним та психічним насильством щодо учасників кримінального судочинства, призводять до введення в оману суду або іншого уповноваженого органу. Сьогодні це дуже розповсюджений

злочин. Так, відповідно до відомостей Генеральної прокуратури України, кожен рік в Україні реєструється понад 600 кримінальних правопорушень, кваліфікованих як введення в оману суду або іншого уповноваженого органу. За 6 місяців 2018 року таких правопорушень вже було обліковано 423. Крім цього, викликає занепокоєння критично низький відсоток тих кримінальних правопорушень, за якими особам вручено повідомлення про підозру: в по-